

Historia Zespołu
Pieśni i Tańca
SWOJACY
z Wierchostawic

KARPACKA
ETNOTEKA

NA OKŁADCE
fot. Paweł Topolski

Z pobytu w Niemieckiej Republice
Demokratycznej, Blankenburg, 1970 r.,
archiwum ZPiT SWOJACY

Początki Zespołu sięgają listopada 1945 roku. Wówczas była to grupa artystyczna składająca się z młodzieży mieszkającej w Bogumiłowicach i Wierzchosławicach. Pracowała pod okiem wykładowcy miejscowego Uniwersytetu Ludowego – Mieczysława Stacha.

Już po kilku latach grupa zaczęła odnosić pierwsze sukcesy. Wysoki poziom zespołu chóralnego i teatralnego został dostrzeżony przez radio i telewizję. Polskie Radio kilkakrotnie dokonywało nagrań pieśni wykonywanych przez chór, a Telewizja Polska zrealizowała w studiu w Łodzi program kolędniczy z udziałem zespołu teatralnego z Bogumiłowic.

Mieczysław Stach mocno angażował się w działalność społeczną i kulturalną na terenie gminy, zrealizował wiele programów z udziałem Zespołu. Gdy w 1953 r. oddano

do użytku nowy budek Uniwersytetu Ludowego, dołożył wszelkich starań, aby w budynku Uniwersytetu znalazło się miejsce dla chóru mieszanego. Tym samym Mieczysław Stach stworzył warunki do poszerzenia form działalności Zespołu, wzbogacając zajęcia o ćwiczenia z zakresu tańca ludowego oraz obrzędowości regionu krakowskiego. Korzystał przy tym z pomocy Marii Rokoszowej oraz Janiny Kalicińskiej, która pracowała z Zespołem do 1963 r. Jej dziełem były programy *Gody Krakowskie* i *Okolędowanie Hanusi* prezentowane na scenach wielu miejscowości oraz w studiu telewizyjnym w Warszawie. W tym czasie grupa przyjęła nazwę: Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Krakowskiej Bogumiłowice-Wierzchosławice.

W 1962 r. po raz pierwszy członkowie Zespołu uczestniczyli w Dożynkach Centralnych w Warszawie. W tym samym roku w Warszawie nagrano w studiu telewizyjnym program kolędniczy.

Na początku lat 70. XX w. Zespół przyjął nazwę SWOJACY. Mieczysław Stach po latach tak uzasadniał wybór nowej nazwy: *Tworzymy grupę ludzi, których łączy wspólna praca, wspólne idee i wychowanie. Czujemy się dobrze ze sobą jak wśród swoich. Będziemy więc „Swojakami”.*

W tym czasie, po Marianie Cichoniu i współpracującej przez jakiś czas z grupą Krystynie Szymonowicz, choreografem został Wojciech Chamera. Przygotował on wspólnie z Mieczysławem Stachem jubileusz 30-lecia Zespołu, jaki odbył się 25 maja 1975 r.

Jesienią 1978 r. funkcję choreografa SWOJAKÓW objęła Wiesława Hazuka. W tym samym roku Zespół ponownie wziął udział w Dożynkach Centralnych. Od 1981 r. instruktorem i choreografem grupy została Mariola Suda (po mężu Szydłowska). Po czterech latach jej pracy – w 1985 r. – SWOJACY wyjechali na Festiwal Folklorystyczny w Danii. Nagrali tam również suitę krakowską dla telewizji skandynawskiej. Dwa lata później – w 1987 r. – Zespół Pieśni i Tańca SWOJACY uczestniczył w Festiwalu Folklorystycznym w miejscowości Kalocsa na Węgrzech, a w 1990 r. wyjechał na tournée do Francji.

W październiku 1995 r. z Zespołu odszedł jego założyciel, wieloletni kierownik, instruktor, muzyk i dyrygent Mieczysław Stach.

Pożegnano go oficjalnie w 1996 r. W tym też roku SWOJACY gościli na Litwie.

11 grudnia 1997 r. czternastu członków Zespołu Pieśni i Tańca SWOJACY wzięło udział w au-

diencji u Ojca Świętego Jana Pawła II w Rzymie. Podczas spotkania przekazano papieżowi akt nadania honorowego obywatelstwa gminy Wierchosławice. Po roku 1998 do pracy w Zespole zaan-

Po uroczystościach „Dożynek Centralnych” na Stadionie X-lecia, Warszawa, 1962 r., archiwum ZPiT SWOJACY

gażowano nowych instruktorów – Piotra Łackiego (choreografia) oraz Zofię Skrzypek (nauka śpiewu). Pozyskano też nowych muzyków do kapeli, tancerzy i śpiewaków. W 2004 r. choreografem została Katarzyna Kokoszka.

W latach 2001 i 2006 odbyły się w Domu Ludowym w Wierchosławicach uroczystości jubileuszowe SWOJAKÓW. Grupa swoimi występami uświetniała wiele uroczystości m.in. Dożynki Reymontowskie w roku 2000 i 2005.

Jubileusz 40-lecia Zespołu,
Wierzchosławice, 1986 r.,
archiwum ZPiT SWOJACY

Koncert kapeli z okazji „Święta
Ludowego”, Wierzchosławice, 2002 r.,
archiwum ZPiT SWOJACY

10 grudnia 2007 r. zmarł nieodżałowany profesor Mieczysław Stach, twórca i przez ponad pół wieku kierownik Zespołu. Dzieło jego życia trwa, rozwija się i wciąż przynosi dumę mieszkańcom.

W 2009 r. SWOJACY zaprezentowali się na Targach Ludowych w Lugano w Szwajcarii. W tym samym roku i następnym gościli również w Szolnoku i Rakoczifalva na Węgrzech.

Tancerze Zespołu, Wierchosławice, 2020 r., fot. Paweł Topolski

Po uroczystym jubileuszu 65-lecia ZPiT SWOJACY, który odbył się w 2011 r. w auli Centrum Kultury Wsi Polskiej w Wierzchosławicach, Zespół pierwszy raz wyjechał do Turcji. Uczestniczył tam w międzynarodowym Festiwalu Folkloru w miejscowości Iznik. Wyjazd do tego kraju SWOJACY powtórzyli jeszcze w 2013 r., koncertując tym razem w Bartin.

W czerwcu 2016 r. odbyły się uroczyste, huczne trzydniowe obchody jubileuszu 70-lecia SWOJAKÓW. W tym samym roku z nowym programem pt. „Na len, na konopie, żeby się darzyło” Zespół wziął udział w KRAKOWSKIM WIANKU – Przeglądzie Zespołów Regionalnych, Kapel i Grup Śpiewających im. J. Cierniaka w Szczurówce, zdobywając pierwsze miejsce oraz nominację na Małopolski Konkurs Obrzędów, Obyczajów

i Zwyczajów Ludowych POGÓRZAŃSKIE GODY. Zaś wiosną 2019 r. SWOJACY uświetnili występami 20-lecie działalności zespołu ludowego KUD „Mihovljan” w Chorwacji.

Na 2020 r. przypadał jubileusz 75-lecia działalności Zespołu Pieśni i Tańca SWOJACY. Ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju koncert jubileuszowy odbył się jedynie przy skromnym udziale publiczności. Zespół otrzymał mimo to wiele gratulacji, życzeń i upominków. Miłym akcentem było zaproszenie wystosowane przez Dyrektora Małopolskiego Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu do SWOJAKÓW, by przy współpracy z tą instytucją nagrali płytę z muzyką ludową. Owoc tego przedsięwzięcia trzymacie Państwo w rękach.

Tancerze Zespołu, Wierzchosławice, 2020 r., fot. Paweł Topolski

Aktualny skład
Zespołu Pieśni i Tańca
SWOJACY
z Wierzchosławic
(rok 2021)

Joanna Burnat-Kozaczok

Wiktoria Dzierwa

Kinga Stoszek

Anna Liber

Katarzyna Liber

Maria Pochroń

Paulina Pochroń

Aleksandra Więcek

Paweł Dąbrowski

Kazimierz Drobot

Jacek Kowal

Michał Kowal

Tomasz Liber

Paweł Moskal

Andrzej Zorek

Kapela

Anna Bartnik – skrzypce prym

Zdzisław Bartnik – kontrabas

Józef Brzeziński – trąbka

Krzysztof Judasz – akordeon

Andrzej Klichowski – klarnet

Tomasz Oćwieja – klarnet

Jan Sanek – skrzypce sekund

Akompaniator

Krzysztof Judasz

Chórmistrz

Anna Podkościelna-Cyz

Instruktor tańca

Paweł Dąbrowski

Kierownik Zespołu

Paweł Dąbrowski

Kapela Zespołu (od lewej: Józef Brzeziński, Tomasz Oćwieja,
Andrzej Klichowski, Krzysztof Judasz, Jan Sanek, Zdzisław Bartnik),
Wierchosławice, 2021 r., archiwum ZPiT SWOJACY

Lista utworów

1.	<i>Krakowiak polski</i>
słowa i melodia ludowe	1'27"
2.	<i>Cyście nom tu radzi</i>
słowa i melodia ludowe	1'48"
3.	<i>Matusz moja matusz</i>
słowa i melodia ludowe	2'28"
4.	<i>Polka Józka</i>
słowa i melodia ludowe	2'02"
5.	<i>Oj na bogniowskim bagnie</i>
słowa i melodia ludowe	1'47"
6.	<i>Posłuchojcie ludkowie</i>
K. Przepiórka, <i>Pieśni Ludu Krakowskiego – Borzęcin i okolice</i> , Gminny Ośrodek Kultury w Borzęcinie, Borzęcin 2021	2'34"
7.	<i>Chwała Bogu chwała</i>
słowa i melodia ludowe	1'30"
8.	<i>Zalicoł mi się jeden chłopce</i>
A. Radzik, <i>W lesie pod jaworem... melodie i tańce Krakowiaków Wschodnich</i> , Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Tarnów 2003	2'11"
9.	<i>Do góry, do góry</i>
słowa i melodia ludowe	3'19"
10.	<i>Polka z Jaworska</i>
słowa i melodia ludowe	1'51"

11.	<i>Zasiolał se rozmarynek</i>
K. Przepiórka, <i>Pieśni Ludu Krakowskiego – Borzęcin i okolice</i> , Gminny Ośrodek Kultury w Borzęcinie, Borzęcin 2021	3'36"
12.	<i>Posła pod jabłonie</i>
H. Łazowski, <i>Melodie i pieśni z Powiśla Dąbrowskiego</i> , Tarnów 1994	2'50"
13.	<i>Stary jo se stary</i>
słowa i melodia ludowe	1'15"
14.	<i>Z tamtej strony jeziora</i>
S. Udziela, <i>Tarnów – Rzeszów – materiały etnograficzne</i> , Kraków 1910	2'20"
15.	<i>Cicha polka</i>
słowa i melodia ludowe	2'13"
16.	<i>Kumoter kumosi</i>
P. Wiechowicz, <i>Pieśni Ludu Krakowskiego</i> , Kraków 1978	1'52"
17.	<i>Oberek</i>
słowa i melodia ludowe	2'11"
18.	<i>Teroźniejse chłopcy</i>
A. Radzik, <i>W lesie pod jaworem... melodie i tańce Krakowiaków Wschodnich</i> , Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Tarnów 2003	2'25"
19.	<i>Krakowiak</i>
słowa i melodia ludowe	1'55"

Wydawnictwo muzyczne
Małopolskiego Centrum
Kultury SOKÓŁ
w Nowym Sączu

mcksokol.pl

PARTNER

PATRONAT MEDIALNY

Nagrania dokonano
przy wsparciu finansowym
Gminy Wierchosławice.

Nagrania dokonano
przy wsparciu finansowym
Powiatu Tarnowskiego.

Nagrania dokonano
w Gminnym Centrum
Kultury w Wierchosławicach.

NAGRANIE, MIKS, EDYCJA
I MASTERING:

Karol Bednarek
Bartłomiej Wawrzyniak
Maksymilian Zięba

TEKST:

Janusz Solak

ZDJĘCIA:

Paweł Topolski
archiwum ZPiT SWOJACY

PROJEKT GRAFICZNY:

Joanna Raczek-Baran

DRUK I TŁOCZENIE:

Mediapixel